

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
Інститут кормів та сільського господарства Поділля

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІКСГП НААН
О.В. Корнійчук
«31» січня 2017 року

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
АСПІРАНТІВ

Схвалено рішенням Вченої ради
Інституту кормів та сільського
господарства Поділля НААН
від «31» січня 2017 р.
(Протокол № 1)

1. Загальні положення

1.1. Положення про оцінювання результатів навчання аспірантів (далі - Положення) є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти і встановлює сукупність організаційно-методичних заходів щодо перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок аспірантів, набуття ними фахових компетентностей.

1.2. Аспірант - особа, зарахована до ІКСГП НААН для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії.

1.3. Результати навчання - сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

1.4. До основних завдань оцінювання результатів навчання аспірантів належать:

- оцінювання результатів навчання (знань, умінь, навичок, інших компетентностей), набутих особою в процесі навчання за освітньо-науковою програмою та інформування аспірантів про якість досягнутих результатів;
- мотивація аспірантів до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання;
- аналіз результатів навчання та вплив викладача на процес самостійної роботи аспірантів і ефективність освітнього процесу в цілому.

1.5. Основними принципами оцінювання результатів навчання аспірантів є:

- дієвість;
- систематичність;
- індивідуальність;
- диференційованість;
- об'єктивність;
- єдність вимог;
- прозорість освітнього середовища.

1.6. Зазначені принципи логічно пов'язані між собою і визначають вимоги до форм і методів перевірки та оцінювання знань, що формують систему контролю знань аспірантів.

1.7. Реалізація основних завдань оцінювання результатів навчання аспірантів в Інституті кормів та сільського господарства Поділля НААН (далі – ІКСГП НААН) досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контрольних заходів. За місцем, яке посідає контрольний захід в освітньому процесі, розрізняють: поточний контроль, підсумковий модульний контроль, підсумковий семестровий контроль (залік або екзамен), атестацію здобувачів вищої освіти.

1.8. Оцінювання результатів навчання аспірантів в Інституті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно в чотирибальну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС - A, B, C, D, E, FX, F). Відповідність шкал оцінювання показано в таблиці дод. 1. Таблиця оцінок ЄКТС дозволяє здійснювати прозоре тлумачення та конвертацію оцінок з однієї системи або країни в іншу, і, отже, вона враховує рівень результатів навчання усіх здобувачів вищої освіти. Ця таблиця встановлює співвідношення між різними системами оцінок в Європейському просторі вищої освіти та за його межами.

1.9. Шкала ЄКТС ґрунтується на рейтингу здобувачів вищої освіти у складі курсу:

- аспірантам, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовану літературу, виставляють оцінку А.

- аспірантам, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили неточності, ставлять оцінку В;

- аспірантам, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки, ставлять оцінку С;

- аспірантам, які показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку D;

- аспірантам, які виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни дисципліни та орієнтуються в матеріалі базового підручника, ставлять оцінку Е.

- аспіранти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки FX або F, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перескласти підсумковий контроль.

1.10. Поточна робота аспірантів оцінюється від 0 до 70 балів, результати підсумкового семестрового контролю (заліку або екзамену) - від 0 до 30 балів.

1.11. Кількість балів та їх розподіл за видами завдань під час поточного і підсумкового контролю з дисципліни та критерії оцінювання знань аспірантів визначаються Вченою радою Інституту та методичною комісією, затверджується в робочій програмі та доводяться до відома здобувачів вищої освіти викладачем на першому навчальному занятті з дисципліни. При цьому, бали, що накопичуються аспірантами за видами завдань, повинні бути цілими числами.

1.12. Аспіранти мають бути чітко проінформовані про стратегію оцінювання, яка застосовується щодо їхньої навчальної програми; про те, які методи оцінювання будуть до них застосовані; які очікувані результати, а також про те, які критерії будуть використані при оцінюванні результатів навчання.

2. Рейтингова система оцінювання набутих аспірантом знань та вмінь

2.1. Контрольні заходи

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання для визначення відповідності рівня набутих аспірантами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечення своєчасного коригування навчального процесу.

Основними видами контролю навчального процесу є: поточний, підсумковий (рубіжний) та семестровий.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному/лабораторному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки аспірантів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Завдання поточного контролю зорієнтовані допомогти аспірантам організувати свою роботу самостійно, сумлінно та систематично щодо опанування матеріалу навчальних дисциплін і мають на меті:

- визначити повноту, глибину програми дисципліни та якість сприйняття матеріалу, що вивчається;
- виявити результат засвоєння дисципліни, рівень сформованості знань, умінь і навичок (компетентностей);
- визначити недоліки у засвоєнні навчального матеріалу і спланувати заходи щодо їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності аспірантів при підготовці до навчальних занять та визначити причини, що перешкоджають успішній систематичній навчальній роботі;
- виявити рівень навичок самостійної роботи й окреслити шляхи та засоби щодо їх розвитку;
- стимулювати інтерес аспірантів до змісту дисципліни та активність до пізнання.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, кейсів на практичних та семінарських заняттях, за результатами якого аспірант допускається до виконання модульної контрольної роботи.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань та умінь визначаються викладачем та схвалюються методичною комісією та Вченою радою Інституту. Результати поточного контролю (поточна успішність) з дисципліни є основною інформацією і враховуються викладачем при проведенні екзамену чи диференційованого заліку з цієї дисципліни. Найбільш об'єктивно та

системно облік поточної успішності забезпечується при використанні рейтингової системи оцінок.

Бали, отримані аспірантами за результатами поточного контролю з дисципліни, викладач заносить до Журналу обліку роботи науково-педагогічного працівника і оголошує на кожному практичному (семінарському) занятті.

Підсумковий модульний (тематичний) контроль – це контроль знань аспірантів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Цей контроль може проводитися у формі контрольної роботи, тестування та ін.

Проведення підсумкового модульного контролю з дисципліни передбачається робочою програмою дисципліни в межах годин, передбачених робочим навчальним планом на проведення семінарських (практичних) занять, і проводиться на останньому за розкладом такому занятті.

Основними формами підсумкового модульного контролю можуть бути: контрольна робота, тестування, розв'язання ситуаційних завдань тощо.

Семестровий контроль з певної дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену, диференційованого заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Для дисциплін, які викладаються протягом двох семестрів, але для яких (за обсягом кредитів) екзаменаційна рейтингова оцінка виставляється тільки після завершення вивчення дисципліни (в кінці другого семестру), *семестровий контроль* в кінці першого семестру може проводитися у формі контрольної роботи, тестування та ін.

Екзаменаційна сесія - це період підведення підсумків навчальної роботи аспірантів за семестр. Під час семестрової екзаменаційної сесії за окремим розкладом, який затверджується директором або заступником директора з наукової роботи, проводяться екзамени, кількість яких не повинна перевищувати п'яти. Розкладом передбачається, зазвичай, 1-2 робочі дні на підготовку до кожного екзамену.

Семестровий екзамен (диференційований залік) - це вид підсумкового контролю засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з певної навчальної дисципліни за семестр, що проводиться в період екзаменаційної сесії.

Форма проведення екзамену (диференційованого заліку) визначається навчальним планом.

Перелік питань/завдань (далі - Перелік) за темами згідно з програмою дисципліни формує викладач, та пропонує для обговорення і ухвалення на засіданні Вченої ради.

На основі сформованого Переліку складаються екзаменаційні білети, які затверджуються рішенням Вченої ради і підписуються викладачем-розробником екзаменаційних білетів та Головою вченої ради.

Структура екзаменаційних білетів з дисципліни і критерії оцінювання екзаменаційних завдань доводяться до відома аспірантів.

Кількість завдань кожного білета з навчальної дисципліни визначає викладач-розробник екзаменаційних білетів (від 3 до 5) із зазначенням критеріїв оцінювання (балів) за кожне виконане завдання.

Загальна оцінка визначається як сума балів за всі виконані завдання (максимальна оцінка - 30 балів).

Можливі види завдань:

- теоретичне, що потребує повної ґрунтовної відповіді на питання;
- теоретичне / практичне, що потребує стислої відповіді / розрахунку (питання / завдання; задача / приклад; визначення поняття та ін.);
- тести;
- інші залежно від специфіки навчальної дисципліни.

Теоретичні та практичні завдання у різних екзаменаційних білетах мають бути рівноцінними та орієнтованими на регламент проведення екзамену; питання - чіткі, зрозумілі, без подвійного тлумачення; для кожного тестового завдання передбачено одну правильну відповідь.

Кількість екзаменаційних білетів повинна перевищувати кількість аспірантів групи (не менш як на п'ять).

Оновлюються екзаменаційні білети з навчальної дисципліни щороку.

Екзаменаційні білети зберігаються у відділі аспірантури. Щороку вони переглядаються та затверджуються в установленому порядку.

Загальна оцінка визначається як сума балів за всі виконані завдання (максимальна оцінка – 30 балів).

До екзамену (диференційованого заліку) допускаються всі аспіранти за винятком тих, які не виконали програму дисципліни (були відсутні на декількох семінарських заняттях). У цьому випадку рішення про не допуск приймає заступник директора з наукової роботи в день проведення екзамену (на момент отримання викладачем відомості обліку поточної та підсумкової успішності). Аспірант, який відпрацював пропущені семінарські заняття до моменту прийняття рішення про його не допуск до екзамену (диференційованого заліку), повинен бути допущений до нього на підставі заяви аспіранта, погодженої з викладачем та заступником директора з наукової роботи.

Не допуск, отриманий через невиконання програми дисципліни, вважається незадовільною оцінкою.

Повторне складання екзаменів з кожної дисципліни допускається не більше двох разів. При незадовільній оцінці – викладачеві з даної дисципліни.

Проведення екзамену (диференційованого заліку) та перевірка екзаменаційних робіт аспірантів здійснюються науково-педагогічним працівником – лектором (екзаменатором). До проведення екзамену та перевірки екзаменаційних робіт аспірантів може бути залучений асистент з відповідним розподілом навчального навантаження.

При письмовому екзамені оцінки оголошуються аспірантам наступного дня після проведення екзамену, при усному – в день проведення екзамену.

2.2. Методи контролю та схема нарахування балів

Контроль та розподіл балів має за мету оцінку систематичності та успішності навчальної роботи аспіранта. Вона формується на засадах поопераційного контролю та накопичення рейтингових балів за різноманітну навчальну діяльність аспіранта за певний період навчання.

Поточна модульна рейтингова оцінка складається з балів, які аспірант отримує за певну навчальну діяльність протягом засвоєння цього модуля (виконання та захист індивідуальних завдань, участь у семінарських, практичних заняттях тощо), а також участь у конференціях за тематикою дисципліни тощо.

Контрольна модульна рейтингова оцінка складається з балів за результатами виконання модульної контрольної роботи з цього модуля, завдання якої затверджуються Вченою радою в установленому порядку.

Підсумкова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) як сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок.

Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) на основі підсумкових модульних рейтингових оцінок, отриманих за засвоєння кожного з модулів.

Екзаменаційна рейтингова оцінка складається з балів за результатами виконання екзаменаційних завдань, затверджених рейтингових оцінок (у балах).

Підсумкова семестрова рейтингова оцінка складається з підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок (за кожний семестр) у балах з наступним її переведенням в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни, яка викладається протягом декількох семестрів, визначається як середньоарифметична оцінка з підсумкових семестрових затверджених Вченою радою в установленому порядку.

Для дисциплін, які викладаються протягом двох семестрів, але для яких (за обсягом кредитів) екзаменаційна рейтингова оцінка виставляється тільки після завершення вивчення дисципліни, *підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни*

складається з підсумкових семестрових модульних (за кожний семестр) та екзаменаційної (в кінці другого семестру) рейтингових оцінок у балах з наступним її переведенням в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

3. Порядок заповнення відомостей підсумкового контролю знань аспірантів

До початку сесії викладач отримує у відділі аспірантури відомість обліку поточної та підсумкової успішності (дод. 2), виставляє результати поточної успішності (підсумкову семестрову модульну оцінку) і повертає у відділ аспірантури.

В день проведення підсумкового контролю знань аспірантів викладач отримує у відділі аспірантури відомість обліку поточної та підсумкової успішності (дод. 2) та відомість підсумкового контролю знань (дод. 3).

Після завершення диференційованого заліку/екзамену (перевірки залікових/екзаменаційних робіт при письмовому складанні підсумкового контролю) викладач виставляє результати диференційованого заліку або екзамену в балах за 30-бальною шкалою ІКСГП НААН в графу 8 відомості обліку поточної та підсумкової успішності (дод. 2) та розписується. А також заповнює графу 9 (сума балів підсумкової семестрової модульної оцінки та балів за залік/екзамен) та графи 12 і 13 (бали граfi 9 переводяться в чотирибальну шкалу і шкалу ECTS)

Наступним етапом є перенесення балів, одержаних аспірантом, у відомість підсумкового контролю знань.

У графу 5 дод. 3 переносяться бали граfi 9 відомості обліку поточної та підсумкової успішності (дод. 2), визначаються показники успішності в групі за результатами підсумкового контролю знань.

У відділ аспірантури викладач здає дві відомості:

- відомість обліку поточної та підсумкової успішності, завірену особистим підписом викладача;

- відомість підсумкового контролю знань, підписану належним чином (після подачі у відділ аспірантури ця відомість завіряється підписом директора).

Факт здачі відомості фіксується у Журналі реєстрації відомостей обліку підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Перевірені екзаменаційні роботи екзаменатор завіряє своїм підписом, та передає їх у відділ аспірантури разом з відомістю підсумкового контролю знань.

У разі отримання незадовільної оцінки або наявності заборгованості у аспіранта, перескладання екзамену (заліку) з дисципліни допускається не більше двох разів. При другому перескладанні екзамен (залік) у аспіранта може приймати комісія, яка створюється директором Інституту. Оцінка, отримана аспірантом у результаті другого перескладання екзамену (заліку), є остаточною.

Оформлення відомостей підсумкового контролю знань аспірантів під час ліквідації академічної заборгованості здійснюється за аналогічною процедурою із заповненням відомості підсумкового контролю знань.

Аспіранти, які за результатами семестрового підсумкового контролю мають більше двох незадовільних оцінок, за поданням заступника директора з наукової роботи відраховуються з аспірантури Інституту.

На початку контрольного заходу під час одержання білетів аспіранти здають викладачеві свої індивідуальні плани роботи аспіранта.

Викладач визначає показники абсолютної та якісної успішності в групі за результатами підсумкового контролю знань та заносить їх у відомість підсумкового контролю знань, після чого переносить результати підсумкового оцінювання з дисципліни до індивідуальних планів роботи аспірантів.

4. Ліквідація академічної заборгованості

Ліквідація академічної заборгованості проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним заступником директора з наукової роботи та узгодженим із відділом аспірантури не пізніше як на наступному тижні після сесії.

Повторна ліквідація академічної заборгованості приймається комісією, яка призначається заступником директора з наукової роботи, як правило, у складі заступника директора з наукової роботи, завідувача відповідного відділу та викладача дисципліни, з якої складається підсумковий семестровий контроль.

5. Аналіз результатів навчання

Упродовж 2-х тижнів після проведеної екзаменаційної сесії і ліквідації академічної заборгованості відділ аспірантури, здійснює аналіз результатів навчання та відвідування занять аспірантів за минулий семестр і готує інформацію за встановленою формою для узагальнення результатів по Інституту.

Таблиця відповідності шкал оцінювання

Кількість балів за 100- бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	«відмінно»	A
82-89	«добре»	B
75-81		C
69-74	«задовільно»	D
60-68		E
35-59	«незадовільно»	FX
1-34		F

Директор ІКСГП НААН _____

(підпис)

Корнійчук О.В.

(прізвище та ініціали)

Підсумки складання екзамену (заліку)

ВСЬОГО ОЦІНОК	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
			екзамен/диф.залік	залік
	90 - 100	A	відмінно	зараховано
	82 - 89	B	добре	
	75 - 81	C		
	64 - 74	D		
	60 - 63	E	задовільно	
	35 - 59	FX		
	0 - 34	F	незадовільно	не зараховано

Екзаменатор (викладач) _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Асистент _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)